

9. Tilastotoimisto

Virat ja palkat. Edellisen vuoden aikana vireille pantu neljän viranhaltijan palkan korotusesitys hylättiin kertomusvuonna samoin kuin kahden viranhaltijan tekemä erillinen, tilastotoimiston puoltama anomus.

Sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli asettanut komitean sijoittamaan toimistovirat pätevyysvaatimusluokkiin, teki toimisto tälle komitealle esityksensä tilastotoimiston toimistovirkojen sijoittamisesta kaupunginhallituksen hyväksymiin luokkiin.

Henkilökunta. Toimistoapulainen Kissy Bergh erosi virastaan tammikuun 2 p:nä siirryäkseen eläkkeelle. Toimistoapulainen Aune Bartlett (os. Seppelin), joka vuoden alusta nautti virkavapautta ulkomaanmatkan johdosta, erosi virastaan huhtikuun 30 p:nä, solmittuaan avioliiton ulkomailla.

Vakinaisiin virkoihin valittiin: 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 7. alkaen toimistoapulainen Aune Wass sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin 1. 2. alkaen rouva Anja Lapola ja 1. 10. alkaen neiti Soili Nikander.

Paitsi vakinaisia ja tilapäisiä viranhaltijoita oli toimiston palveluksessa viransijaisia sekä työsuhteen perusteella toimistoapulaisia, siivoojia ja vahtimestarin apulainen.

Virkamatkat. Toimistopäällikkö, aktuaari Åke Saxén sekä apulaisaktuaarit Salme Hyvärinen ja Marjatta Jännes osallistuivat Kansainvälisen tilastoinstituutin (ISI) istuntoon Tukholmassa elokuussa kaupunginhallituksen myönnettyä heille oikeuden virkamatkaan em. tarkoitusta varten.

Osallistuminen kursseihin. Koulutustoimikunnan toimeenpaneman kunnallishallinnon kurssin (I A/57) suoritti 2 toimistoapulaista. Vahtimestari ja apulaisvahtimestari suorittivat saman toimikunnan toimeenpanemat vahtimestareiden yleisönpalvelukurssit.

Osanotto komiteatyöhön. Toimistopäällikkö toimi edelleen Helsingin väestökirjakomitean jäsenenä ja sihteerinä. Komitea jätti joulukuussa sisäasiainministerille mietintönsä, missä esitettiin Helsingin poliisilaitoksen rekisteriosaston ja Helsingin ev.lut. seurakuntien keskusrekisterin yhdistämistä Helsingin väestökirjatoimisto -nimiseksi virastoksi.

Kaupunkiliiton ansiomerkki. Eläkkeelle siirtyneelle toimistoapulaiselle Kissy Berghille myönnettiin Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkki 20 palvelusvuoden perusteella.

Työtapaturmat. Toimistoapulaiselle Inga Anijärvelle sattuneen tapaturman johdosta tehtiin ao. vakuutusyhtiölle ilmoitus.

Reikäkorttikoneet. Tilatut uudet lävistys- ja tarkistuslävistyskoneet myöhästyivät eikä niitä saatu kertomusvuoden aikana. Toinenkin tarkistuslävistyskone päätettiin vaihtaa uuteen malliin.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisut:

- Tammikuun 19 p:nä Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 64. 1951.
Jälkimmäinen osa. IV + 405 s.
- » 24 » Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 33. 1955.
XXVIII + 4 s. + 260 §§.
- » 30 » Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 67. 1954.
Edellinen osa. IV + 310 s.

Helmikuun	22	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveysten- ja sairaanhoito. 40. 1955. Edellinen osa. IV + 243 s.
Maaliskuun	13	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveysten- ja sairaanhoito. 36—38. 1951—53. Jälkimmäinen osa. IV + 56 + 117 s.
Huhtikuun	15	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 22. 1953/54. VIII + 117 + 38 s.
Toukokuun	6	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsendet. 21. 1952/53. VIII + 121 + 38 s.
Kesäkuun	14	»	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 29. 1957. XVI + 493 s.
»	14	»	Helsingfors stads kommunalkalender. 29. 1957. XVI + 492 s.
Elokuun	24	»	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 17. 1955. 21 + 44 + 128 s.
Lokakuun	29	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 34. 1956. XXIV + 6 s. + 198 §§.
Marraskuun	16	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 23. 1954/55. VIII + 118 + 38 s.
Joulukuun	3	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsendet. 22. 1953/54. VIII + 118 + 38 s.
»	4	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 67. 1954. Jälkimmäinen osa. IV + 350 s.
»	28	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 34. 1956. XXIV + 6 s. + 198 §§.

Julkaisua »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» ilmestyi 12 vihkoa; yhteinen sivumäärä oli 296 (edellisenä vuonna 348).

»Helsingin kaupungin säädöskokoelma» ja »Författningshandbok för Helsingfors stad» nimistä, irtolehtijärjestelmää noudattaen toimitetuista julkaisuista ilmestyivät osastot III ja X—XIII.

Eripainoksina myöhemmin julkaistavista teoksista ilmestyivät mm. kansakoulujen kertomukset lukuvuodelta 1955/56 suomeksi ja ruotsiksi.

Toimiston töiden rationalisointi. Reikäkorttikäsittelyyn siirrettiin tilasto lainhuudoista ja perintöverotilasto, jotka aikaisemmin oli hoidettu käsin. Edellisenä vuonna tehdyn esityksen johdosta hankittiin toimiston omien julkaisujen postituksen helpottamiseksi osoitelevyt ja painatuskone.

Reikäkorttikonepalvelu. Järjestelytoimistoa avustettiin eräässä kiinteistöviraston talosaston hallinnassa olevia taloja koskevassa selvityksessä. Vapaa-ajanviettokomitean pyynnöstä ajettiin reikäkorttiosastolla komitean suorittaman haastattelututkimuksen aineisto.

Kaupungin virastojen ja laitosten kirjallisuuden keskuskortisto. Kaupunginreviisorin ehdotuksesta oli kaupunginhallitus v. 1949 päättänyt perustaa em. kortiston ja antanut sen tilastotoimistolle tehtäväksi. Tarkoitusta varten oli joka vuosi talousarvioehdotukseen otettu määräraha. Kertomusvuonna esitti toimisto, että pääasiassa tätä tehtävää varten perustettaisiin vakinainen virka tilastotoimiston kirjastoon. Järjestelytoimiston annettua asiasta lausuntonsa päätti kaupunginhallitus, että kyseisen kortiston pito lopetetaan, ja tilastotoimiston talousarvioehdotuksesta poistettiin tarkoitusta varten esitetyt määrärahat. Päätöksen johdosta oli myös lopetettava tilastotoimiston julkaisema kirjauutuuksien sarja.

Asunto- ja väestölaskennat. Vuoden 1950 täydellisen laskennan yhdistelmiä valmistui edelleenkin vuoden aikana. Samoin valmistui useita v:n 1955 otantalaskennan yhdistelmiä ja tutkimuksia ja julkaistiin toimiston kuukausijulkaisussa. Liikennelaitoksessa ryhdyttiin viimeksi mainitun tutkimuksen yhteydessä saadun, liikenneoloja valaisevan aineiston kodiioimiseen »mark-sensing»-korteille.

Huoneenvuokralaskenta. Yhteistoiminnassa Sosiaalisen tutkimustoimiston kanssa, joka samaan aikaan toimitti vastaavanlaisen laskennan useilla paikkakunnilla, suoritettiin lokakuussa huoneenvuokralaskenta. Otos oli suurimmaksi osaksi sama kuin edellisessä, v. 1954 suoritettussa laskennassa, mutta sitä oli täydennetty viime vuosina rakennettujen asuntojen kohdalta. Tarkoitusta varten myönnettiin oikeus ylittää ylimääräisen työvoiman tiliä 555 000 ja tarverahatiliä 75 000 mk:lla.

Huoneistovajauslaskelmat. Väestölaskentatietojen perusteella laski toimisto huoneistovajausluvut v:lta 1955, jotka verrattiin v:n 1950 tilanteeseen. Koska kiinteistönomistajien piirissä yritettiin saada lievennyksiä huoneenvuokrasäännöstelyyn, vääristeltiin toimiston antamat tiedot ensin mainittujen sosiaaliministeriölle jättämässä kirjelmässä, joka lavasti esiteltiin myös sanomalehdistössä. Toimiston puolesta oikaistiin tiedot sanomalehdistössä, ja sosiaaliministerille annettiin hänen pyytämänsä lisätiedot. Huoneenvuokralain käsitteilyn yhteydessä eduskunnassa sosiaaliministeri selosti toimiston antamat tiedot.

Työpalkkatilasto. Palkkalautakunnan toimisto suunnitteli uuden, kaupungin laitoksille lähetettävän tuntipalkkojen tiedustelulomakkeen käyttöön ottoa, joka korvaisi Sosiaaliseen tutkimustoimistoon vuosineljänneksittäin lähetetyn lomakkeen. Tilastotoimisto osallistui näihin neuvotteluihin, ja kun kaupunginhallitus sittemmin oli hyväksynyt lomakkeet ohjeineen, toimisto laski palkkalautakunnalle sen tarvitsemat tiedot laitoksilta saadun aineiston pohjalla.

Liikennelaitoksessa syntyneen työriidan yhteydessä suoritti toimisto työriitojen sovittelijan esityksestä selvityksen eräiden henkilöryhmien ansiotasosta kaupungin laitoksissa.

Viranhaltijoiden ylityöpalkkiot. Kaupungin virastoilta ja laitoksilta pyydettyjen ilmoitusten nojalla toimisto suoritti tutkimuksen viranhaltijoiden ylityö- ja komiteapalkkioista. Osa tutkimuksen tuloksista annettiin Tilastolliselle päätoimistolle, sen sijaan selvityksen julkaiseminen toimiston omassa tilastollisessa kuukausijulkaisussa siirtyi v:een 1958.

Hotellitilasto. Tilastollisessa kuukausijulkaisussa on säännöllisesti ilmestyviin taulukoihin lisätty hotellien kapasiteettia valaiseva taulukko.

Rautatietilasto. Rautatieviranomaisten kanssa tehdyn sopimuksen mukaan on toimisto saanut otantatietoja Helsingin tavaraliikenteestä reikäkorttien duplikaattien muodossa.

Sairaalatilasto. Syksyllä käytiin alustavia neuvotteluja siitä, miten v:n 1958 alussa toimintansa alkavan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan potilastilasto voitaisiin ottaa osittaiseen konekäsitteelyyn tilastotoimistossa.

Vapaa-ajanviettohuoneistot. V. 1956 asetetun vapaa-ajanviettokomitean sekä kiinteistöviraston asemakaavaosaston pyynnöstä toimisto suoritti vapaa-ajanviettoon sopivien huoneistojen inventoinnin. Tiedot annettiin asianomaisille tilaajille tiedoksi ja yhteenvedo tutkimuksesta julkaistiin kuukausijulkaisussa v. 1958.

Oppikoulun pääsytkinto. Asianomaisilta oppikouluilta lainaksi saadun aineiston perusteella suoritti toimisto tutkimuksen oppikoulun pääsytkinnosta ja siihen liittyvistä olosuhteista.

Vuosikertomusten laatimishjeet. Toimiston esityksestä kaupunginhallitus antoi uudet ohjeet kaupungin virastojen ja laitosten vuosikertomusten laatimistavasta. Ohjeissa pyrittiin selvyiden ja havainnollisuuden korostamiseen siten, että rutiiniasioiden mainitsemisesta oli luovuttava ja sen sijaan uudet ja tärkeät asiat oli mainittava asianmukaisessa järjestyksessä.

Kirjaston täydentäminen. Koska toimiston kirjastossa oli havaittu puutteita, toimisto Suomen kaupungille ja kaupaloille lähettämässään kiertokirjeessä pyysi näitä jatkuvasti lähettämään toimistolle tärkeimmät julkaisunsa.

Tärkeimmät lausunnot. Paitsi yllämainituissa asioissa toimisto antoi lausunnot kaupunginhallitukselle tilastoneuvottelukunnan asettamisesta sekä Helsingin ilmasto-nimisen julkaisun toimittamisesta, kiinteistölautakunnalle selvityksen yksinäisten mieshenkilöiden asunnontarpeesta sekä kaupunginreviisorille uimarantojen veden saastuneisuutta koskevista tilastotietojen yhdistelmistä.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Samoin kuin edellisinä vuosina annettiin kaupungin eri virastoille, valtion virastoille ym. sopimuksen mukaisesti säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annettiin tietoja ja selvityksiä mm. seuraavasti: kiinteistövirastolle Tapanilan—Malmin seudun veroäyrimääristä, kiinteistöviraston asemakaavaosastolle, väestönsuojelutoimistolle, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön työmarkkinatutkimusosastolle sekä seurakuntien huoltokeskukselle tietoja väestön jakautumisesta eri ryhmiin, kaupunginreviisorille tiedot eräistä piiri- ja oja-alueista kaupungissa, lastenpsykiatrin toimistolle laskettiin yhdistelmien merkitsevyyttä, Tilastolliselle päätoimistolle annettiin eräitä liikennetietoja, vastattiin opetusministeriön kyselyyn kuntien sivistyshallinnosta, eduskunnan kirjastolle lähetettiin tiedot ulkomaisista aikakauskirjoista toimiston kirjastossa, Suomen kirjallisuuspalvelun seuralle eräitä tietoja toimiston kirjastosta, taloudelli-

selle tutkimuskeskukselle tietoja tutkimustoimintaan käytetyistä varoista sekä ylijohtaja Aarno Niinille eräitä suurten ikäluokkien olosuhteita koskevia tietoja.

Kalustohankinnat. Kertomusvuonna hankittiin yksi tilastokirjoituskone ja Adrema-osoitepainokone sekä kalustoa 115 567 mk:n edestä. Uudishankintojen yhteisarvo oli 235 573 mk.

Kirjasto lisääntyi 882 (1956 689) numeroa. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimais-ten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin.

Lähetysten lukumäärä oli 9 830 (10 308).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momentti	Määräraha talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä määrärahoja	Menot	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
Vakinaiset viranhaltijat	27 601 060	¹⁾ 1 635 255	29 236 315	29 236 315	—
Tilapäiset »	429 960	²⁾ 20 760	450 720	450 720	—
Viranhalt. sunnuntai- ja ylityö- korvaukset	275 000	—	275 000	231 075	+ 43 925
Muut palkkamenot	3 400 000	²⁾ 170 000	3 570 000	3 914 857	³⁾ — 344 857
Vuokra	6 774 780	1 412 384	8 187 164	8 187 156	+ 8
Valaistus	130 000	—	130 000	45 131	+ 84 869
Siivoaminen	200 000	—	200 000	185 732	+ 14 268
Painatus ja sidonta, s.m.	14 000 000	⁴⁾ 6 028 155	20 028 155	17 104 746	⁵⁾ +2 923 409
Tarverahat	2 813 760	—	2 813 760	2 867 674	³⁾ — 53 914
Yhteensä	55 624 560	$\left\{ \begin{array}{l} \sup 4) 3 238 399 \\ \sup 4) 6 028 155 \end{array} \right.$	64 891 114	62 223 406	$\left\{ \begin{array}{l} — 398 771 \\ + 143 070 \\ \sup 5) +2 923 409 \end{array} \right.$

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 91 603 mk.

¹⁾ Siitä palkkojen korotus 1 402 730 mk. — ²⁾ Palkkojen korotus. — ³⁾ Kaupunginvaltuuston hyväksymä ylitys. — ⁴⁾ Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha. — ⁵⁾ Seuraavaan vuoteen siirtynyt määräraha.